

Lovečtí psi - minulost, současnost a budoucnost

Planeta zvířat - duben 2010

Každý pes jakéhokoli plemene potřebuje výcvik, aby soužití člověka se psem přinášelo radost a ne problémy, někdy nemalé. Ne nadarmo se říká, že chování psa je odrazem výchovy, které se mu dostalo od jeho pána.

Je známé pravidlo „kolik psů – tolik povah“ a „kolik cvičitelů – tolik způsobů výcviku“. Také víme, že neplatí jeden postup jako univerzální, ale že znovu a znovu získáváme zkušenosti a nové poznatky, ba možno říci, že se od svých psů učíme. Cvičitel musí být klidný, rozvážený, spravedlivý, ovládající se a samozřejmě vybavený určitými teoretickými znalostmi. Musí si umět získat důvěru psa. Určitě se mýlí ten, kdo si myslí, že si ji získá mazlením a falešným laskáním. Pes má vysokou inteligenci a vnímavost a je schopen do sebe vsřebat všechny vlastnosti svého pána, a to dobré i špatné.

Kdo chce psa vychovat a vycvičit, musí se na to, alespoň částečně, teoreticky připravit. Štěně už od útlého věku projevuje svoji povahu, intelekt a proto si musíme jeho vlastností a projevu velice dobře všimnout. Tato zjištění nám v podstatě dají návod, jak budeme při výchově postupovat.

Výchovu rozdělíme na cviky poslušnosti a cviky přípravné pro různé druhy použití. Samotný výcvik rozdělíme na práci v poli, v lese a ve vodě. Samostatnou kapitolou je **vedení psa** při práci. Za nejdůležitější pro budoucí vývoj je však nutno považovat **výchovu**.

O výchově

Mám za prokázané, že pes dobře a podle správných zásad vychovaný, je téměř vycvičen, ale dále potřebuje získávat zkušenosti a praxi v honitbě. Čím více příležitostí psu dáme, tím více bude prospívat. Musíme proto celou výchovu založit tak, aby žádoucí vlastnosti byly od mládí podporovány a rozvíjeny, nežádoucí pak potlačovány. Mnozí cvičitelé neradi slyší slovo výchova a jsou zastánci nátlakového (*parforsního*) výcviku. Zde bych chtěl zdůraznit, že zradit psa lze velice lehce, ale získat si zpět jeho důvěru, napravit chyby, je mnohdy úkol velice obtížný. U některých disciplín i zastánci parforsního výcviku varují před nátlakem a vybízejí k mírnému postupu a stálému opakování. To platí zejména o vlečkách, barvě a řadě dalších. Proto **pozor**, než použijeme nátlaku, počítejme do deseti, nebo lépe do sta.

Výchova má tu výhodu, že vyčerpává všechny prostředky – pochvaly, odměny, ale i zákazy. Tím si ponecháváme možnost použití určitého nátlaku tam, kde by výchovné prostředky byly neúčinné. Výchova je vlastně neustálé a vytrvalé zaměstnávání psa hravým způsobem, který musí být promyšlený a vždy mírný. Psu musí být jasné, co od něho požadujeme, postupně můžeme požadavky stupňovat a chtít stále lepší výkony s přihlédnutím k jeho fyzickému a duševnímu vývoji.

S výchovou začínáme již v útlém věku psa, využíváme jeho zájmu a zálib, jídla (*pamlsků*). Od raného věku je třeba, co smí a co nesmí. Jakékoli rozmazlování a nedůslednost jsou při výchově nežádoucí, ba přímo škodlivé.

Již od okamžiku kdy si pořídíme malé štěňátko, voláme ho jménem, které jsme mu vybrali. To děláme při každé příležitosti – při krmení, když jdeme na procházku, pokaždé když jej chceme přivolat, pochválit, odměnit pamlskem za dobrý výkon atp. Jméno vyslovujeme jasně a zvučně. Při pochvalě, kterou jsme zvolili, je třeba, aby v ní bylo obsaženo i jeho jméno (*např. „hodný Brit“*, „*tak je to dobře Brit*“). Přicházíme-li domů nebo ke kotci, kde je pes ustájen, voláme jej jménem, pohladíme ho a pustíme proběhnout. Tím postupně docílíme toho, že pes na svoje jméno

okamžitě reaguje a přibíhá k nám. Vždy je třeba psa pochválit, odměnit pamlskem a pohladit. Za nějakou dobu přibíhá pes při zavolání jeho jména, i když ho voláme z úkrytu, kam jsme se mezi tím, co se zabýval jinou činností, nenápadně ukryli. Pes přiběhne na místo, kde nás naposledy viděl – tam pochopitelně nejsme - a začne nás hledat. Trvá-li mu to déle nebo mu to činí potíže, zavoláme ho z úkrytu jménem, případně se mu ukážeme. A zde je opět namísto pochvala, pohlazení, pamlsk. Asi nemusíme zdůrazňovat, že když k nám pes přiběhne, nikdy jej nesmíme trestat, abychom ho nezradili.

Všichni víme, že každý pes musí mít obojek, na který si musí zvyknout, abychom na něj mohli později připnout vodítko. Obojek je cosi nového, nezvyklého, a proto se jej snaží sundat škrábáním tlapkami. Není mu příjemný, i když jde jen o tenký proužek kůže s kroužkem. Proto při připínání a odnímání obojku nepoužíváme nátlak, ale pochvalu. Velmi brzy si pes na obojek zvykne a při spatření obojku k nám přibíhá a nechává si obojek připnout. Ten musí být lehký, nesmí být těsný, ale ani volný, aby se nepřevlékl přes hlavu a pes jej neuchopil do mordy, anebo pod něj nevsunul přední končetiny. Dobré je dát psovi obojek a jít s ním na vycházku. Zde na něj působí ze všech stran nové dojmy, tak na obojek zpravidla zapomene. Když se vracíme zpět domů, pes je unaven, okolní svět ho nezajímá, tak začne obojek opět pocíťovat a opět se jej snaží sundat, ale to mu zakazujeme. Postupně si pes na obojek zvykne a my můžeme přistoupit k dalšímu bodu – zvykání na vodítko.

Se psem budeme pochopitelně chodit na vycházky do města, kde musíme mít psa upoutaného na vodítko. V zahradě, na dvoře i v bytě připínáme psovi vodítko. Z počátku je dobré místo koženého vodítka používat tenký řetízek, který štěně nesvádí ke kousání. Před odchodem na procházku připneme vodítko a rozejdeme se. Pes vyběhne až kam mu dovolí délka vodítka. Hned psa voláme jménem, případně jemně za vodítko zatáhneme a hodně chválíme. Opět se rozejdeme s povel „k noze“ a pokračujeme v chůzi. To opakujeme stále, až pes pochopí, co od něj požadujeme, a začne se pohybovat jen na délku vodítka. Dále přistoupíme k tomu, že za povel „k noze“ nutíme psa, aby šel u nohy, nenabíhal do vodítka a tak poznal, že musí jít u nohy pána. Je dobré psu odepnout vodítko a s povel „běž“ nebo „volno“ jej vypustíme. Po chvíli přivoláme a opět připneme vodítko. V počátku je dobré volit stejnou trasu a měnit ji až tehdy, až je výkon uspokojivý.

Při připínání a vypouštění psa z vodítka učíme psa cviku „sedni“. Začneme při vypouštění. Pes jde na vodítko u nohy, zastavíme a dáme povel „sedni“ a stlačíme zadek psa rukou a současně ho přidržíme vodítkem, jímž táhneme hlavu vzhůru. Při cviku sedni je nutné nejprve dát povel a teprve potom tlačit na zadek s přidržení hlavou. Pes si sedne, neboť je k tomu námi donucen. Psa vypustíme, necháme proběhnout a přivoláme. Po přivolání velíme povel „sedni“ a od té doby před každým vypuštěním a přivoláním si musí sednout.

Samostatnou kapitolou výchovy je odstranění nectností. Za takové považujeme všechny projevy psa, které nás obtěžují, či jinak znepríjemňují naše společné soužití. Odvykání těmto nežádoucím jevům je základem pro poslušnost psa. Pochopitelně, že zde nebudeme používat chválení, ale naopak musíme použít ostřejších prostředků.

Nejsilnější slovní formou povelu, který vyvolá nepříjemný pocit, je zákaz „FUJ“.

Jaké nectnosti budeme tedy odstraňovat:

- nečistotnost
- obskakování
- válení ve výkalech a mršinách
- honění ptáků a toho, co se pohybuje
- běhání za vozidly, cyklisty apod.
- kradení
- ohlodávání nábytku, bot, ošacení
- požíráání odpadků

Příště probereme, jak na jednotlivé problémy půjdeme a jak budeme postupovat, aby nám pes nebyl na obtíž, ale působil nám radost a společné soužití bylo příjemné.